

vás.
s ségre.

hozza a n. érdemi
eddig úgy a jövő is.
gymnasiális tanuló.
fályig, kik rendes ok-
fálybeli tudományok-
nyelvben is. Husz év
tt magántanulókkal.
is tanár. Eddig 155
nyilvános vizsgálatra.
térén eléggé szélesek.

egy iskolai évre 300
en bentfoglaltatik a
és a németnyelvbeni
algás német nyelvben
valamely nyilvános
álati díj és a mellett
tket terhelik. Belépti

zódhatai ez ügyben
ez. Ormós Gá-
áni utca.

hlo Andor
vaug. lelkész.

akadémia
ZENBEN.

áll fenn. Áll 3 év.
k az egyévi önké-
lat kedvezmény-
azonnal alkalma-
és külföldi nagyit-
intézeteknél, gy

évi tanfolyam szep-
neg. — Értésítőkkkel

Az igazgatóság.

EN.

el

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ur
kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK.

előfizetési pénzek és a kiadás körüli pa...
valamint a lap sze lemi részét illető
minden k ö z l e m é n y e k ide intézendők.

Némmentelen levelek csak ismert kszektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen nap on k é n t, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy órára	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábospetitors egyszeri beiktatásáért 5kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasábos petitorsért 20 kr.
Hirdetést vagy reclamat magában foglalj
ujdonsg sora 50 krajcsár.

XIV. évfolyam 1887.

Debreczen. Péntek, augusztus 19.

161. szám.

Coburg herceg fejedelem-sége.

Bulgária, illetőleg Koburg fejedelem feje felett az ég mindinkább borul. Mint a N. Fr. P. egy távirata tudatja a német consul, hír szerint, utasítást kapott, hogy a bolgár kormányval minden összeköttetést szakítson meg Coburg herceg trónra lépése miatt. Sok jel azt mutatja, hogy Oroszország nem fog megelégedni a papiros-tiltakozással, hanem ennek megfelelő akcióit is kezd.

A Journal de St. Petersburg, az orosz félhivatalos lap ismétli a legutóbbi orosz jegyzék kijelentéseit, hogy az esetben, ha a hatalmak Bulgáriát illetőleg nem tartanak szem előtt a berlini szerződést, Oroszország egyéb tekintetekben sem fogná respektálni azt. A lap ezután Koburg herceg személyét támadja s midőn megjegyzi, hogy a fejedelem, midőn egy orthodox nép felett vette át az uralkodást, Rómától kért áldást: világosan mutatja, hogy Oroszország mily irányu izgatást üz Bulgáriában.

A hatalmaknak, úgy látszik, már közelebb lesz alkalmunk bizonyítani, hogy Bulgáriát illetőleg mint értelmezik a berlini szerződést. Oroszország ugyanis, mint hitelt érdemlő forrásból jelentik, közelebb felhívja a hatalmakat a Koburg fejedelem elleni közös eljárásra.

De akár Oroszország, akár más hatalom kezdeményezze, hogy a berlini szerződést aláírt hatalmak között a helyzetből folyó teendőkre nézve megállapodás létesítessék, — természetesen, hogy az ily megállapodás csak az összes hatalmak megegyezésével válhatnék jogérvényessé, s ily megegyezésre a Coburg ügyben teendőkre nézve alig lehetne kilátás az egész bolgár kérdésre kiható program megállapítása nélkül. Hogy pedig az e részben oly eltérő nézetek gyorsan kiegyenlíthetők lennének, nem valószínű, s ez a helyzet — a diplomatiailag tökéletesen tarthatatlanoknak látszó viszonyok dacára —

még mindig nyújthat Coburg hercegnek időt Bolgárország belső consolidációjára, s ha ez sikerül, a tények ereje — mint már gyakorta történt — meghozhatja a herceg ügyének ama szinte lehetetlennek látszó kedvező kibonyolódást. Más biztató momentum rá nézve ugyancsak kevés van. De arra is kevés a biztató kilátás, hogy a Coburg kombináció megdöntése magában jobb kerékvágásba terelné a bolgár kérdés ügyét.

E közben Koburg fejedelem tovább folytatja bulgáriai utazását. Tegnap érkezett Filippopoliszba, hétfőre Szófiába várják. Utjában mindenfelé a nép lelkesedése és szeretete fogadja.

A bécsi értekezlet. Bylandt gróf hadügyminiszter tegnap Bécsbe érkezett, hová ugyanakkor Tisza és Fejérváry miniszterek is mentek, hogy részt vegyenek ama tanácskozásokban, melyeknek célja a Werndl féle fegyvergyárral való szerződések végleges megkötése ismétlő fegyverek szállítása iránt. Arról van szó, hogy határozottan megállapítsák azt a határidőt, melyet a szükséglet megrendelésére ki akarnak szabni. Az a hír, hogy a magyar miniszterek hét-nyolc évi szállítási időtartamot javasolnak. Mintán a közös költségvetés egy fontos számáról van szó, e tárgyalások előtanácskozásul szolgálnak a közös miniszteri tanácskozáshoz, mely szeptemberben fog határozni a költségvetés felett.

A Déva közelében tartandó öszi nagy hadgyakorlatokon a külföldi államok különös katonai kiállításai nem lesznek jelen, miután oly nagy számu és kiváló tisztek elhelyezése Déván alig volna lehetséges. A külföldi államok Bécsben megbízott katonai attachéik által lesznek képviselve.

Külföld.

Ferron kontra Boulanger. Ferron francia hadügyminiszter minden alkalmat megragad, hogy ellentétbe helyezze magát elődjének, Boulanger-nek terveivel és rendelkezéseivel. Ellene van minden nagyobb szabásu katonai törvénynek, melynek végrehajtása sok évig tartana. Csak oly törvényeket fog javaslatba hozni, melyek részletesen

intézkednek. Ily módon már átalakította és megerősítette a gyalogságot és lovasságot. Legközelebb a tüzérségre kerül a sor. Ferron célja teljesen népszerűtlenné tenni Boulanger messzemenő terveit, melyek a hadsereg, győkezes átnakulását, de egyúttal talán h nyatlását is előidéztek volna.

A kereskedő ifjuság congressusáról.

Kemény Gábor brnak magyar kereskedő ifjuság III. congressusán tartott, általunk már jelzett beszéde következőleg hangzik: „Uram!

Mindenekelőtt teljes szívemből és ösmeréssel üdvözlöm önöket, mint a kik a közügyben — és bátran megtoldhatom — egy igen nagyfontosságú közügyben, a magyar kereskedelem és magyarkereskedő osztály ügye emelése, fáradoznak.

Sem hazánk földrajzi fekvése, sem politikai viszonyaink nem voltak olyanok az elmúlt évszázadban, melyek kereskedelmünk fejlődését elősegítették, emeltek volna.

Tengerpartunk csak egy kis, habár kies darabocska, messze, Horvát-Szlavouországon kívül, a kietlen Karsztnak tulsó oldalán. Nagy folyónk, mely közvetlen vezet a tengerbe, de már torkolata idegen föld, csak egy, az ós Duna. Az ezen való behajózást azonban ki és be, lehetlenné tették a hazánk délkeleti határainál levő vaskapui zuhatagok. Orsovától kezdve Szeben, Brassó, Kezdi-Vásárhely, Beszterce mellett elhúzódva és tovább Már maros, Bereg, Ung sat. megyék határaitban egész Transzénnyegye déli széléig és Pozsony megyéig a Kárpatok láncolata zárt el szomszédainktól.

A nagy hegyek gátolták a forgalom, a kereskedelem kifejlődését; de nem mentettek meg a tatar és kan járásktól, futásoktól. Más oldalról pedig, a hosszas időn át, a világra szóló Ozmán-birodalomnak nyugotra törekvéseiben, hadi czéltáblája lettünk.

Több százévig tartott a létért való küzdelem, melyben hazánk a végenyest szélére jutott és melyben a nagszerű rendetlenség, hogy egy már használt kifejezést alkalmaznak az egész országon kiterjedvén a kiszámítatlan sors esélyeinek volt alávetve az egyes, a család éppen úgy, valamint a község, sőt a város is; és a melyben marandóságra nem számíthatott, semmi emberi intézmény, lett légyen az községi, megyei, vagy országos politikai, avagy társadalmi.

Vége, mintegy három száz éves küzde-

lem után melyből mintegy másfél száz évig maga Budavára is az ország jó részével együtt török hódoltság volt, a török uralom hazánkban a XVII ik száz év végén elhanyagolt. Ekkor azonban nemcsak a Lipót költével által a magyar szentkoronához visszatért Erdélynek, de az egész Magyarországnak kellett új életet kezdeni. Hiszen az Alföld feivoit dulva, a községek legnagyobb része romhalom, a régi lakosok vagy elpusztultak, vagy futottak; új települők foglalták el a régi Magyarország jelentékeny részét. Felsőgyarország pedig és a Dunántul a hosszu küzdelemben kimerülve és kifáradva vértett. Új életet kellett kezdeni: megfigyva, habár megtörve nem, anyagilag, sőt erkölcsileg is összemerve.

Kérdem, hogyan lehetett volna ama korban hazánkban kifejlétt, vagy csak fejlődő földmívelése, ipara, kereskedése, midőn azoknak a közbiztosság, a jövőre nyugodtan számíthatás, az emberöltő korokon át terjedő czeltudatos, öszevágó, szorgalmas, értelmes, becsületes munka nélkülözhetlen elemei?

Nem akarom a XVIII-ik század országos küzdeleit és győtreleit vizálni: nem akarom kutatni, hogy kik és mik akarták azt, hogy vegre egész állami és nemzeti tevékenységünk az azon kor szelleme szerint való alkotmányos szabadságunk megmentésében a mindő gravam politikára, sérelmi politikára vezetett. Ugy, hogy ezelőtt 50—60 évvel, a nagy Széchenyinek hatalmas szava egész erejére, éles gunyjának láng pallosára, nyugtot nem leló szellemének határtalan tevékenységére volt szüksége, hogy a nemzetet eszméletlen álmából felvegye, hogy a nemzetiség, társadalmi előhaladás, közgazdasági fejlődés iránt való érdeklődést felkeltesse.

48 után újra egy visszaesés következett. De már az 1867-ik évi koronázás és a monarchia két tele között bekövetkezett kiegyezés folytán új világ derült fel számunkra. Az állam eszme emelkedik, a jövőben vetett hit erősödik; a közigazgatás és igazságszolgáltatás, habár lassan, de mégis csak haladnak, haladniok kell; közlekedési eszközeink sokat javultak és így közgazdasági viszonyaink is emelkedtek: most érkezett már el a kereskedelmünk kifejlődésének lehetőségé; most jött már el ideje kereskedelmünkért is tenni.

Azt mondja egy német közmondás, hogy minden kezdet nehéz. Es az igaz. De az nem fog minket visszatartani a fontos közügyben való tevékenységől, küzdéstől. A kezd menyezésnek is megvan a maga ingere és a közügyekben való tevékenységre, áldozatkészségre a hazafiság szent érzete sarkalt.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A testvérek.

— Elbeszélés. —
Vértési Arnódtól.
(Vége.)

Az öreg takarító részletesen, hosszasan elmondta mindezt most a törvényszék előtt. Az ő tanuvallomása volt a legkíméletesebb.

Ó ott ben maradt a szobában a beteg-nél. De alig mult el félóra Birike távozása után, a beteg föluggott az ágyból. Az öreg asszony eleinte azt hitte, hogy Gábor eszén kívül van, mint a heves lábbetegék s nagyon megjijdt, hanem aztán látta, hogy a fiatal ember rendesen felöltözik, megmosdik s menni készül.

— Nem vagyok beteg, — szólt az ijedt a szonyhoz. — Csak takarítsa ki a szobát s vegye magához a kulcsot. En délelőtt nem jövök már haza.

Egészen rendesen értelmesen beszélt, csak nagyon haragosnak látszott, s a szeméi szinte villámoltak.

Ünneplő ruháját öltötte magára s kikefélte csizmáját is, de a csizmája rongyos volt szegénynek s úgy látszott, azt resteli.

Körülnézett a szobában, mintha valamit keresne, de talán maga se tudta, hogy mit. Egszre a kis fotograf arkép öltött szemébe a falon. — Birike képe volt tizenegy éves korából.

Azt lekapta a falról Gábor, kivette a keretből s úgy látszott, szét akarja szakatni, de abban a pillanatban megint letette a kezéből; nem bántotta.

Az öreg asszony szeretett volna szólni hozzá, de nem mert; olyan különös volt ma

a fiatal ember. Egszre csak két nagy könnyesepp gördült végig arczán, megragadta az öreg asszony kezét és megszorította:

— Az Isten áldja meg Szívós néni!

— Nem mondta vándlott hová megy?

kérdezte a törvényszéki elnök.

Nem. De az öreg asszony rosszat sejtett és mikor magában maradt, — eszébe jutott egy és más, — és mivel hogy éppen szombati nap volt s a kis lámpát már meggyújtotta a Mária kép előtt, — bement a szobába és még egy kis szeuntelt viasszgyertyát gyújtott meg mellé. A boldogságos Szűz őrizzen meg mindnyájunkat valami veszedelemtől.

— Mitől félt ön? — kérdezte az elnök.

— Nem tudom, kérem alásan, csak félttem, — felelt a szegény asszony.

— Előfordult talán valami viszátkodás a testvérek közt utóbbi időben?

— Az nem, nagyságos uram, hanem a rossz emberek mindenfélet beszéltek s abból valami a Gábor ur fiülehez is eljuthatott, és az ember nem szereti, hogy rosszat beszéljenek a testvéréről.

A vándlott hevesen megmozdult székén s fenyegetve tekintett a tanu felé. Az öreg asszony megzavarodott és elhallgatott.

— Csak mondja bátran, — biztató az elnök.

De ekkor fölemelkedett a védő ügyvéd, kivel a vándlott pár szót váltott előbb halkan. Az ügyvéd védekezésében tiltakozott az ellen, hogy holmi pletykák, melyek a főnnforgó bűnvádi tárgyhöz nem tartoznak, itt előadásanak.

Az elnök azonban nem volt egy nézetben vele s azt kívánta, hogy az öreg asszony mondjon el mindent, amit tud.

— El is akarom mondani mind, kérem alásan, mert azt hiszem, könnyebb lesz a

lelkem Már két hónappal ezelőtt egy szép kék ruhát hozott haza Biri kisasszony, és mindnyáján csodáltuk, hogy oly olcsón vásárolta. Kelemenné is azt mondta, hogy igazán ajándék, kétszer is megéri az árát, hanem mikor Biri kisasszony elment, a szatócsné szemével intégetett és azt mondta: higgye, aki hiszi. Es Gábor ur se örült neki, hanem öszeráncolta homlokát, de nem szólt semmit.

A vándlott imét nyugtalanul mozgott székén. Látszott, hogy szólni akar, de a védő ügyvéd most támogatta; ellenkezőleg a leg nagyobb érdekeltiséggel figyelt az öreg asszony szavaira s fejének bólingatásával biztatta, hogy csak beszéljen. Ugy rémlett az ügyvédnek, mintha egy világos sugár hatna át a homályon.

— Milyenek voltak a vagyoni viszonyai Marosi Gábornak abban az időben? — kérdezte az ügyvéd.

Az öreg asszony nem értette a kérdést s meg kellett neki magyarázni, volt e akkor pénze Marosi Gábornak?

— Az bizony nem volt, — felelt sóhajtva, és akkor épen legro zabbul folyt a dolguk, mert a mult hónapokban egy kis adósságot is csináltak és most a zsidó zaklatta őket s a butoraikat is épen két héttel ezelőtt elfoglalták. Es ez mind Biri kisasszonyért történt. De Gábor ur sohase tett neki egy szóval se szemrehányást.

— Hol vette hát épen ez időben a pénzt ruhára Biri kisasszony? — vetette közbe a védő ügyvéd.

— A vándlott rápadt arczán lángpirosság futott át.

Havi részletfizetésre vette, szólt közbe hevesen.

— Igenis, havi részletfizetésre, — ismétlé az öreg asszony. — Es egy kis arany

órát is vett, szintén havi részletfizetésre, mert azt mondta, szüksége van reá a lecke órák végett. Es a szatócsné sárgult, zöldült az irigység miatt s azt mondta: becsületes leányoknak nem telik arany órára.

Itt egyszerre elakadt az öreg asszony. Megijedt a Gábor részűgezett villámú szemétől. S mikor az elnök bógatja, hogy csak beszéljen tovább, kijelentette, hogy már nincs több mondanivalója, már mindent elmondott.

A védő ügyvéd követelte a szatócsné kihallgatását. A vándlott heves kézmozdu attal fejezte ki ellenzését; a törvényszék azonban beleegyezett a védő ügyvéd kívánságába.

Az asszony ott volt a hallgatóság közt s kézzel-lábbal iparkodott előre, hogy tanuskodhassék.

Igenis, ugy volt és most is azt mondja, hogy becsületes leányoknak nem telik arany órára és az órást se bolond, hogy kétförintos havi részletekért adjon olyan arany órát láncostól. Es a kereskedő se bolond, hogy fele árért adja a ruhákat s havonként egy-egy forint részlettel beérje olyan drága ruháért. Aztán hol a garancia? Ki kezessékdik, hogy azt az egy forintot is megkapja?

Oh, a szatócsné tapasztalt asszony, akit nem lehet oly könnyen elámitni. Ó mindjárt tudta, honnan fuj a szél és az a sok cifra ho'mi, ruha, szalag, mit a leány utóbbi időben haza hordott, gyanut ébresztett a szatócsnéban s mondta is ennek a szegény fiatal embernek, vigyázzon jobban a hugará; de az szegény mindig úgy nézte a hugarát mint valami anygalt. — Pedig én a saját szememmel láttam, mikor odaát voltam a sógoromnál, hogy a Birike fiakerből szállt ki egy fiatal emberrel s bementek a „Tigris“ fogadóba.

Az ifju a vándlottak padján fölzsisszent és eltakarta arczát.

...leges átnézésére...
...kiállított oki...
...Tanácsközök...
...Protestáns...
...szára az egyhá...
...nikoznak. Missió...
...maros-ugocsaí egy...
...leti pénztári költ...
...tságot jelntései...
...ságot mily mérv...
...terület, b) Mácsay...
...zetés ügye. c) Bi...
...ése tárgyában...
...tisztelődíjnak...
...házi-Szilágyi inté...
...brecezi egyház...
...zaságok és a vá...
...adás ügyében. Sám...
...lentés. Páncsovai...
...sáról jelentés és...
...pítési ügy az egy...
...püspöki irodái el...
...nyvi ívek örül...
...III I skola i...
...ő jelentése, hogy...
...nár a meghívát...
...galmazott tanár...
...Lengyel Zsig...
...díjnak megáll...
...tanár lemondása...
...itteraturai...
...és őre nézve...
...A meghirdetett...
...pályázati kérvé...
...ménye. Debreczeni...
...ztással megbízott...
...közgyűlés által...
...tagból álló választó...
...Bethlendi...
...helyettesíté...
...ra magát fel...
...szakok felállítás...
...a mini-steri lei...
...és helyettes taná...
...Ferencz békésbá...
...a főiskola rézére...
...an beüzemelt. Apa...
...jelentés. Nagy J...
...ndíjjak, kiknek itél...
...yokból ösztöndíjat...
...Félegyházi B. nyu...
...dványa a gymnasi...
...moróczy M. kérés...
...yában. Tanárkoro...
...gymnasium ügy...
...nyvvásárlás és el...
...és, a hazai írók...
...részéről. Főiskolai...
...nyve alapján. Sze...
...tartozása ügyében...
...um menyeszetek...
...helyiségéről szó...
...áptintézet új szerve...
...zeumról készítő...
...zat 1887-88. tané...
...ására teendő intéz...
...A. Andabázi Szilá...
...tel. Egyházközségi...
...ág jelentése. Kö...
...előnének jelenté...
...en lelkészkepeségi...
...akor Segély egyleti...
...delután 4 óra...
...és a tán az And...
...etbe felvétel. 23-án...
...tehát 22 én már az...
...tárgyak tárgya...
...ntkezés a felava...
...27-én délelőtt 9 óra...
...a nagytemp...

— Mi a virtus? Erre a kérdésre egy
gyűvédd, aki a napokban egy csirketojást
védett a kolozsvári törvényszék előtt, a kö-
vetkezőképen felelt: „Tekintetes törvényszék!
Nagyon csodálkozom, hogy a közvádó ebből
a történetből olyan nagy dolgokat csinál és
olyan büntetéseket indítványoz. Hát mi is
terheli az én védelemem? Egy kis libalopás,
egy kis csirke lopás, egy kis tyuklopás! egy
kis borlopás, hisz ez az egész nem egyéb,
mint falusi virtus, mert az már szokás talán
hogy az efélet csupa virtusságból elhordják!
Olyan virtus ez kérem a falusi embernek,
mint az uraknál a párbaj. Hiszen a párbajt
is tiltja a törvény, de azért még a képvisel-
ők, a kik a törvényt csinálják — tesszik
tudni — még azok is párbajoznak. Kérem a
védelemem felmenteni és legfeljebb csak át-
hágásért ítélni el valami csekélységre.” E véd-
beszéd megtartása után, mint a „Kolozsvár”
írja, a törvényszék a védő ügyvéd védelemét
rögtön két esztendőre ítélte.

— Biharmegyei hírek. Dr. Schlauch
Lőrincz, Nagyvárad új püspöke végleges meg-
állapodás szerint t. hó 23-án, kedden délután
a 4 óra utáni vonattal érkezik N. Váradon.
Az érkező püspököt Püspök-Ladányánl Vaty-
ay Geza biharkördai főszolgabíró és Wei-
terschütz János szolgabíró fogadják és üd-
vözik a megye törvényhatósága képviselété-
ben, azon alkalomból, hogy Biharmegye ha-
tárát átlépte. A nagyváradi vasúti állomásán-
ál, mint már említettük, a város képviselőiben
Sal Ferencz, kir. tanácsos, polgármester fogja
egy küldöttséggel fogadni és üdvözölni Nagy-
várad nagyevű püspökét. Biharmegye részé-
ről Beöthy Andor alispán üdvözi a püspö-
köt, kinek tiszteletére az alispán a megyei
biz. tagokból küldöttséget hívott össze.
— Nem tartjuk érdektelennek ideiktatni azon
sorokat, melyeket Beöthy alispán a fentebbi
urakhoz küldött meghívójában a püspökről
írt. E sorok a következők: „Azon állás, mel-
lyet a haza főispánja az ország alkotmányos
szervezetének törvényeink alapján elfoglal,
valamint a nagyváradi egyházmegye nagy-
evű püspökének a haza, vallás és tudományok
terén szerzett érdemei teljes joggal meg-
érdemelték azt, hogy a vármegye kö-
zössége a körébe érkező főpap jövetelét ked-
veskedéssel tekintse arra, hogy kinevezése
fölött érzett örömeinek küldöttséggel kifeje-
zést adjon.” — E meleg hangú sorok után
az alispán felkérte a nevezett bizottsági ta-
gokat hogy 23-án délután 1/4 órakor
hivatali helyiségében gyülekezzenek. — Mint
ezekből is látjuk, az új nagyváradi püspök
fogadtatása szívvel és immozsán lesz.

— Nagyvárad és Biharmegye a kir-
ályi előtt. Azon alkalomból, hogy a kir-
ályi kolozsvári hadgyakorlatokon jelen lesz,
alkalmásint Nagyvárad és Biharmegye is
üdvözik a királyt. Báró Döry József már
tudatta az alispánnal és polgármesterrel,
hogy azon kérdésben, miképp fejezze ki a me-
gye, illetve a város hódolatát a szomszédos
megyében időző királynak, rendkívül közgyű-
lést kíván tartani augusztus 25-én. A megye
és nap délelőtt 10 órakor, a város pedig
d. u. 3 órakor gyűlésezik e tárgyban. —
Szinházi baleset. Szerencsétlenség
történt a nagyváradi szinkörben vasárnap
este, „Angot asszony leánya” eladására.
Az első és második felvonás közben Keresz-
tes József színészmester felső folyosóra a har-
madik kulissza mögé, hogy a függőnyt meg-
igazítsa s mert nem fért hozzá, kilépett a
kívül álló gerendára, honnan lecsuszva, lezu-
lant a majdnem két emeletnyi magasságból.
Veszélyes zúzódásokat szenvedett fején és
mellén. Dr. Bodor színházi orvos rögtön a
szerencsétlenség színhelyére sietett s kórházba
szállíttatá a még mindig eszméletlen állapotban
levő sebesültet, ki egész éjjelen át élet és halál
között lebegett. Csak másnap lett annyira
jobb, hogy az esetet maga adhatta elő a
rendőrbiztosnak, ki előtt többször hangoztatta,
hogy szívesen bájolt volna a színházban, mert
a kiálló gerendára való lépését senkinek paran-
csoolta hanem kötelessége volt megigazítani a
függőnyt, mert különben nem lehetett volna
azt felhuzni. A színházban volt közönség
közül kevesen tudták meg az esetet s így az
előadás zavartalanul folytatótt tovább. —
Keresztes József színészmester vasárnap és hé-
tfőn lépett fel a nagyváradi szinkörben. Elő-
ször „Angot asszony leánya”, másodsor
„A huszársíj” című darabban, mind a két-
szer nagy közönség előtt, mely rokonszeny-
esen fogadta régi kedvencét, kinek éneke
nem, de játéka nagyon tetszett. Sokszor ki-
tapsolták, megújrazták s koszorút is kapott.

x A gazdák érdekében lapunk mai
számában foglalt es. kir. eng. kornen-
burgi állatpor című hirdetésre fel-
hívjuk különösen a figyelmet.

ismeretlen adatot tartalmaz. Az életrajzot,
mint érdekelt mi is közöljük a következőkben:
A Gvadányiak, eredetileg „de Gvadag-
nia” nemzetsége Olaszországból, a nagy Pet-
rarca szülő városából Arezzoból származik.
A XVI. és XVII. században e nemzet-
ség négy jeles sarja tűnik fel: Angelo, Emi-
lio, Antonino, Alessandrio.
Ezek közül Angelo, mint Arezzo város
zászlósa (vexillifer, gonfaloniere, első tisztje),
előnyös békét kötött Fizenze és Arezzo közt.
Emilio és Antonio többszörösen követek-
ül jártak Rómában és Firenzében, a miért
a maguk és családjuk számára a florenzei és
római patriciusai rangot érdemelték ki.
Alessandro végre mint vitéz katona a
spanyol király zászlóalati küzdőben, Rouen-
ban Flandriában diadon eselt, amiért 1606.
ban családja tagjai a német rend lovagjai
közé annak rendje szerint fölvetették.
E helyt még az ötödiket is meg kell
említenem: Gvadagni Antal karmelita atyát,
kit XII. Kelemen pápa 1732. februárius 29.
bitorossá nevezett.
Egy másik Gvadagni Sándor, ugy lehet
az előbbi Sándor fia, I. Lipót római császár
és magyar király szolgálatába lépett, és kü-
lönböző hadjáratokban saját költségén részt
vevén, nevezetesen Kassa városa védelmében
tűnt fel.
Amiért főstrázaemesterré előléptetvén,
Szendrő vára parancsnokává nevezetett ki.
Mint ilyen érdemeit meg, hogy 1686-ban
Sobieski János lengyel király által a grófi
rendbe emeltetett.
Azután feleségül vette ghymeszi gróf
Forgách Adám, Borsod vármegye főispánja
leányát Borbálát és vele kapta Ruda-Bányát
birtokul Borsodban.
Ugyancsak Borsod vármegye közönség-
ét kérte 1686. szeptember 26. kelt levelben
— tehát röviddel gróffá történt felmagas-
taltatása után — támogatni folyamodványát
melyben a maga és utódsi számára a magyar
iudigenátust kéri.
Az ország, tekintve Gvadagninak a ma-
gyar nemzethez való hű ragaszkodását, tel-
jesítette e kérelmét, s azt az 1687-i ország-
gyűlés XXVIII. törvénzcikkébe iktatta, miről
miután a szokásos hűség esküt letéve, I.
Lipót király is kiállította. 1688. márczius
28-án a diplomát, melylyel kamarását és
Szendrő végvár kapitányát, gróf és örgróf
Gvadagni Sándort maradékaival együtt Ma-
gyarország főrendi sorába fölveszi.
Gvadagni Sándor grófnak gr. Forgách
Borbálától három fia született: Sándor, ki a
II. Rákóczy Ferencz pártján levő Forgách
Simon gr. ezredében mint kuruczkapitány
szolgált; Adám, kinek neje gr. Bedeker vagy
Beekers Anna volt s ennek vála (ugy látszik)
fia Gvadagói Ascanius gr. ezredes. Legki-
sebb fiát Jánosnak hívták.
E János nőül vette szent-miklósi és
óvári br. Pongrácz Esztert, kivel tizenegy
gyermeket nemzett, az egyetlen József gróf-
ot, a hírneves magyar költőt és magyar lo-
vas generálisát, ki Ruda-Bányán, 1726. évi
okt. hava 16. napján született.
Gvadányi József, mert már ő így írta
nevét, tanulmányait a költészeti osztályig
Egerben a jesuitáknál folytatta. A költé-
szetben minden tantárgy fölött kitűntet-
te magát, képes lévén három óra alatt száz la-
tin verset leírni.
Azután Nagy-Szombatba az egyetemre
költözött, hol a böcsészeti tanfolyamot szín-
tén fényes eredményvel végezte, a menny-
ben Prieleszky János, jezsuitársasági atya, a
magyar szentek életrőja által borostyánossá
avatott.
Végezven tanulmányait, tizenkilenc éves
korában a Szirmay könnyű erredébe lépett
zászlótartóul s azzal 1744-ben ismételve a
poroszok ellen harcolt; azonképen az egye-
sült spanyol és francia hadak ellen öt üt-
kötetben oszatózott (1747).
Midőn pedig a magyar hadak a Var vi-
zén a Provenca-be behatának, francia fogságba
esett és Toulonba vitetett, de innét egy hó-
nap mulván kiszabadult.
Később, hogy hadsergűnk visszavonulni
kényszerűle, Gvadányi a Var hidjának elfo-
glalásánál golyó által megsebesülvén, Savo-
yába vitetett, hól három hónapig ágyban
sinlé bájat.
Fölgyógyulván, nagybátjának gr. Gvn-
dányi Ascaniusnak ezredéhez kapitányul
áthelyeztetett és Genua alá vonult táborba.
Majd a Baranyai-huszárok ezredébe
lépett.
A béke hely általval Gvadányi József
1752-ben megbázasodott nőül vevén Horkay
báró Horeczky Franciskát, Horecky Miksa
és kesseleők-ő báró Majthényi Angelika le-
ányát, kivel nem ho szu ideig élvén három
gyermeket nemzett.
Neje halála után a hét éves háboruban
annak egész folyama alatt részt vett.
1756-ban mint fő-strázaemester a Bara-
nyai huszárokál, Hadik gróf vezérlete alatt
részt vett Berlin bevételénél és merész vi-
tézisége által annyira félelemessé vált, hogy
Kleist porosz hadvezér, 100 aranyat tűzött ki
fejére.
Viszatérvén 1763-ban a hazába, ezrede
Bereg, Szatmár, Maramaros és Ugocsa vár-
megyékben szállósítottatott el, s maga Bereg-
ben a Tisza mellett, Badalóban ültött tanýát.
1772-ben mint a Nádasdy huszárok ez-
redese Galiciában helyezetett át, hol 1773.
pályi prépost s a pozsonyi káptalan éneklő
kanonoka a Gvadányi grófi családnak általa
örözt okirataiból összeállította a vitéz tá-
bornok és író életrajzát, mely sok új eddig

Szokolczára költözött és azon 150 hol-
don, melyek auyai jusson szállottak reá, gaz-
dákodott, kertészkedett és írta jeles műveit.
(Közöttük a peleskai nótárust.) Itt már késő
öregségében ujra megnősült elvévén valamely
nyugalmozott ezredes özvegyét.
— Ugyancsak Szokolcsa, 1801. deczem-
ber 21-én hirtelen meghalt.
Eltemetvett a helybeli szent-ferencz-
rendiek templomában, hová 1809-ben leánya
tetemei is eitétettek.
Drága hamvai később a báró Horeczky-
család vohovi sírboltjában átvitette Horeczky
Nándor báró.
Egyetlen főmaradt fia gróf Gvadányi
Ignác nyugalmazott ezredes, meghalt Poz-
sonyban, 1828. június 22-én, hetvenhárom
éves korában.
Benne a család magva szakadt.

Közgazdaság.
Árak
a debreczeni nagybaldogaszony napi orsz.
vásárkor.
Páronként: Hízott ökor 200—280, te-
hén 120—140, fejős tehén borjuval 100—160
borju nélkül 80—120, meddőtehén 80—100, 1-ső
rendű jármos ökor 300—350, II-od 200—250
III-ad 120—160, IV ed fü tinő 70—140,
negyedfü üsző 60—80 frt, 3 ad fü tinő
50—100 frt, 3 ad fü üsző 30—50 frt. Rugott
ökor borju 30—80 frt. Rugott üsző borju
30—70 frt. Hat hónapon fölüli ökor borju
30—50 frt Hat hónapon fölüli üsző borju
30—45 frt.
Darabonként: Bika 60—90 frt. Bivaly
tehén 65—110 frt. Bivaly bika 75—130 frt,
Jó igás 16 120—160 ft, Hízott sertés 84 kilo
szalonús 54—56 ft.
Páronként: 1/2 éves sovány süldő 18—20
ft, 1 éves sovány sertés 45—50 ft, 2 éves
sovány sertés 65—68 ft, Anya birka 7—10 ft,
magy. juh 8.50—10 ft, ürüh birka 11—17.50 ft,
100 kilogramonként: Szalonna sós 58—61
frt, Háj 53—55 Juh turó 50 frt Nyers faggyu
22—23. Kender kitéűlet 50—52 fésületlen
25—35 ft, Csepű 12—24 ft. Mont liszt 15 ft
Zsemlye liszt I 14—14 40 frt Sárga viasz 110
frt. Foszfátlan új toll 160—220 frt, Foszfátlan
öcska toll 90—130 frt. Pehej új 200—320
forint. Pehely öcska 150—240 forint
100 kg. s apan 19—20 ft. 100 kg. repeze
olaj tisztítatlan 23—24 frt 100 kg. Repeze
olaj tisztított 27—28 frt.
Litereként: olvasztott tehén vaj 75—80
kr. szalona zsír 55—58, szilva pálinka 6 68—,
új 56—, élet p.36—, 30 fok szesz 40—, T. j-
fel 36—40, Tej 6—8 Boreczet 20 kr. Szén-
fezet 6 kr Kender magolaj 30—32 Vadrepeze
olaj 30—32 Petroleum 20 kr.
Hektolitereként: Hegyi bor 6 16—24
fr. Hegyi bor új 11—13 frt.
100 kilonként Buza 6—6.40 fr Kétsze-
re 5.30—5.50 Rozs 4.40—4.60 Arpa 4.60—
4.80 Zab 4.40—4.60 Tengeri 5.60—5.80 Kö-
les 4.50—5.
100 kg. köleskása 10 frt. 100 kg. kendermag
6 frt.
1 Zsák burgonya 1.20—1.60 kr.
1 Pár tyuk 1—1.40 kr. 1 pár csirke
50—50 kr. 1.20 kr. káppan 1.20—1.50 kr.
lud kövér 5—6, frt, sovány 2—2.60, pulyka
4—4.50, kacsa 1—1.20, 12 db. tyuktojás 24 kr.

A gabonaárak javulására vonatko-
zólag Berlinből ezeket írják: A new-yorki
szilárd árjegyzések épügy meglepték a hely-
beli határidői piacot, mint a magyarországi
jelentések. Az utolsó napokban csak arra vol-
tunk elkészülve, hogy a külföldről kizárólag
lanya ha jegyzések fognak érkezni és e héten
egyszerre magasabb árak jelentettek, mit a
helybeli gabnatózsda erőteljes hausse-szal fo-
gadott. — A javulás kiterjedt a forgalom
minden terére és különösen búzában —
és z r e v e h e t ő a m e g v á l t o z o t t
írányzat. A buza árak futólagos gyengülés
után 2—2 1/2 márkával javultak, a nélkül,
hogy a vételkedvet teljesen ki lehetett volna
elégíteni a helyi üzérkedés minapi nagy el-
adási hajlama teljesen háttérbe szorult, ellen-
ben nagy mérvetűk öltöttek a fedezési vásár-
lások. Rozs is szilárdabb jellegű öltött és a
vámemelési hírekre 1—1 1/2 márkával emelke-
dett. Zab is ugyanannyival emelkedett és ál-
talában kedvezőbbek a kilátások, mint a mult
heti baissa alatt voltak.

A budapesti gabonatózsdéről.
Aug. 18.
Buza a csekély kínálat következtében
ma is emelkedő irányzatot foly-
tatott s kedvező vételkedv mellett mintegy
15000 mázsa helylyel közzei 5—7 1/2 krral
magasabb áron kelt el. Rozs kevés érke-
zett és szilárd maradt. Arpa valamely nyu-
godtabb Zab megtartotta árát. Tengeri vál-
tozatlanul szilárd.
A határidőkben buza néhány kr-
ral emelkedett. Tengeri és zab változatlanok.
Repeze 1/2 fittal esőkent. A déli tőzsdén az
árak valamivel alább szállottak. Eladott: buza
tavaszra 7.41-7.47—7.43 frton buza őszre 6.85—
6.91—6.88 frt. tengeri máj.—jun.-ra 5.56—5.64
—5.60 frton, zab tavaszra 5.86—5.88—5.86
frton. zab őszre 5.51—5.55—5.52 frton.
káposztarepeze aug.—szept.-re 11 1/8—11.77 1/2
—11.80 frton.

A határidők hivatalos jegyzése: Buza
tavaszra 7.42—7.44 frton, buza őszre 6.88—
—6.89 frton, tengeri máj.—jun.-ra 5.60—
5.62 frton, zab tavaszra 5.84—5.86 frton, zab
őszre 5.53—5.55 frton, káposztarepeze aug.
—szept.-re 11 1/8—11 7/8 forinton.

Sertéskereskedelmi csarnok.
Budapest-Köbányán.
Köbánya, aug. 17. Az üzlet kissé
kedvezőbb. Magyar urasági, öreg nehéz
—, 42—43 forint, fiatal nehéz 45—45 1/2 frt.
fiatal közép 45 1/2—46 frt. fiatal könnyű 45 1/2
—46 1/2 frt, közönséges (szedet) nehéz 42 1/2
43 frt, közép 45—46 frt. könnyű 46—46 1/2 frt.
Romániai, bakonyi, átmeneti nehéz — frt,
közép — frt könnyű — frt. eredeti
(Stachel) — frt. közép — frt. Szerbiai
nehéz 43 1/2—44 1/2 frt, közép 43 1/2—44 1/2 frt,
könnyű 43 1/2—44 1/2 frt. Hízó egy éves —
forint. Romániai és szerbiai sertések, melyek
mint átmeneteliek adattak át, verőn s páron-
ként három arany várn fejében megtérítet-
nek. — Sertéslétszám aug. 15-én volt kész-
let 100.821 db, aug. 16. és felhajtott 463
db. elszállított 715 db, aug. 16-án maradt
készletben 100.569 db. sertés.

Legujabb.
A „Debreczeni Elleőr” eredeti táviratai.
Az új kassai püspök.
BUDAPEST. Aug. 19. A hivatalos
lap mai száma közli Bubics Zsigmond
kanonoknak kassai püspökké való kine-
vezését.
Az elemek pusztitá a.
SZOMBATHELY. Aug. 19. Vasme-
gyében tegnapelőtt iszonyu vihartölcsér
pusztított Kőszegtől Kis Czellig. —
Házakat ledöntött, a legnagyobb fákat
derékban ketté törte. Leginkább dühön-
gött Radó főispán asszonyfai birtokán.
Két majorjában 140 ölnyi épület össze-
rombolt. A fákat összevissza törte, gyö-
kerestől kitépte; az épületek alatt több
száz házi állat elpusztult. A kár óriási.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Schwarzseidene Faile Française.
Surah Satin merveilleux. Satin Luxor.
Atlasse, Damaste, Ripse und Taffete
fl. 1.10 per Meter bis fl. 8.85 (in ca.
120 versch. Qual.) versendet in einzelnen
Roben und Stücken zollfrei ins Haus das
Seidenfabrik-Depot G. Henneberg (k. und
k. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend.
Briefe kosten 10 kr. Porto.

**Egy intelligens
német család**
ohajt fel venni több tanuló fiu vagy
leány gyermeket

kosztskvártélyba.
Jó bánásmód s a német nyelv elsajátítása
biztosított, valamint leánykák tanítását
a legszebb kézi himzésekre és más női
munkákra elfogad.
Értekezhetni Kis-uj utca 1738. sz. a.

**A legjobb minőségű
fedél cserép**
és
mindenféle faltéglak
a legolcsóbb árban kaphatók
TÓTH BÉLA építésznel Széchenyi-utca
1774. sz. alatt.

Vaskereskedés eladás.
Debreczenben a főpiacon egy jó
forgalmu, — ugy részlet, mint nagybani
eladásra egyaránt felszerelt

Vaskereskedés
megvételre ajánlatik.
Az üzlet a város forgalmi központ-
ján létezik, a bolt és kapcsolatos rak-
tár helyiségek bérleti joga több évekre
biztosítvák.
Ertesítést nyerhetni Szepessy An-
tálnál.

